

บทที่ 4

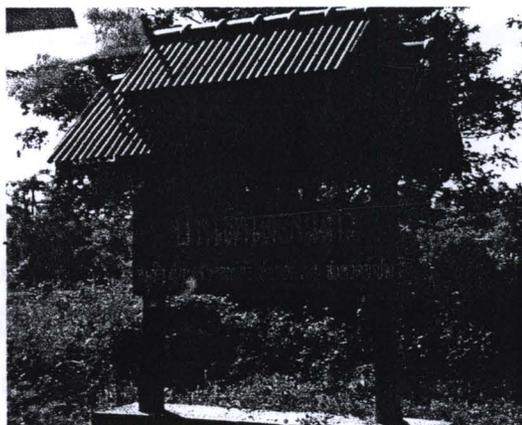
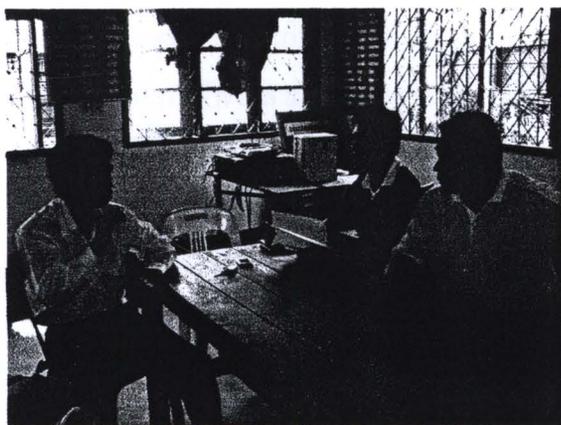
ผลการดำเนินงาน

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “น้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว” (2) เพื่อศึกษาปัญหาและเหตุปัจจัยของปัญหาการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “น้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว” และ (3) เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “น้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว” แบบมีส่วนร่วม โดยผลการศึกษานำเสนอเป็นสามส่วนตามวัตถุประสงค์มีรายละเอียดดังนี้

1. บริบทชุมชนและศักยภาพการบริหารจัดการของกลุ่ม

บริบทชุมชน

บ้านสันดอนแก้ว หมู่ 1 ต. สันดอนแก้ว อ. แม่ทะ จังหวัดลำปาง มีจำนวนประมาณ 150 หลังคาเรือน อยู่ภายใต้สังกัดของเทศบาลตำบลสิริราช มีโรงเรียนสันดอนแก้วเป็นโรงเรียนประจำหมู่บ้านแต่ปัจจุบันเนื่องจากนักเรียนในระดับประถมศึกษาภายในหมู่บ้านมีน้อยจึงนำไปรวมกับโรงเรียนอีกแห่งหนึ่งโดยให้ครูโรงเรียนบ้านสันดอนแก้วตามไปสอน มีวัดสันดอนแก้ว ร้านค้าชุมชนในปัจจุบันขายแต่น้ำมัน มีตลาดขนาดเล็กจำนวน 3 แห่ง กลุ่มอาชีพของหมู่บ้านคือ กลุ่มอาชีพน้ำดื่มชุมชน อาชีพหลักของคนในหมู่บ้านคือการทำไร่ ทำนา ปลูกถั่ว อ้อย ยางพารา ข้าวโพดสำหรับทำอาหารสัตว์ รายได้โดยเฉลี่ยผู้หญิงประมาณ 150 บาทต่อวัน ส่วนผู้ชายประมาณ 200 บาทต่อวัน การนับถือศาสนาคนในหมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธทั้งหมด ประเพณีเด่นของหมู่บ้านคือ การเทศมหาชาติหรือเทศกรรมหลวงในช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ใกล้เคียงเทศกาลตานก๋วยสลาก ประเพณีเลี้ยงผีขุนหัวโดยชาวบ้านจะไปที่ดินน้ำแม่ยอนแล้วนำสิ่งของไปกราบไหว้เพื่อขอมาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่รักษาต้นน้ำไว้ ซึ่งจะจัดกันในช่วงเดือนพฤษภาคม ประเพณีเลี้ยงผีชาวบ้าน จะมีการเก็บเงินหลังคาละ 5 - 10 บาท ซึ่งจัดในเดือนมิถุนายน และประเพณีส่งเคราะห์บ้านหรือสืบชะตาบ้าน

ภาพที่ 4- 1 การเก็บข้อมูลบริบทชุมชน

การจัดประชุมชุมชนในหมู่บ้านจะจัดประจำกันทุกเดือน โดยจะจัดก่อนวันที่ 10 ของเดือนที่ศาลาวัดบ้านสันดอนแก้ว ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญคือ ป่าไม้ มีการบวชป่าและมีแนวเขตของการอนุรักษ์ ชาวบ้านสามารถตัดต้นไม้ได้แต่ต้องขออนุญาตจากผู้ใหญ่บ้านและกรมป่าไม้ก่อน และมีสมุนไพรรักษาโรคที่เรียกว่าหญ้าแห้งไก่ซึ่งมีผู้มารับซื้อถึงในหมู่บ้าน โดยขายสดราคากิโลกรัมละ 55 บาท ถ้าตากแห้งแล้วราคากิโลกรัมละ 80 บาท ซึ่งจะออกเฉพาะในช่วงฤดูฝน กฎระเบียบในหมู่บ้านมีการกำหนดเป็นหนังสืออย่างชัดเจนแต่ยังคงใช้ระบบการพึ่งพาซึ่งกันและกันอยู่ เมื่อคนในชุมชนเกิดปัญหาจะให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นคนไกล่เกลี่ยและพูดคุยกันในชุมชน

ปัญหาปัจจุบันของชุมชนคือน้ำที่ใช้อุปโภคบริโภคในปัจจุบันคือน้ำประปาภูเขา และในหมู่บ้านไม่มีเครื่องกรองของส่วนกลาง ในฤดูแล้งต้องขุดน้ำบ่อกลางห้วยเอาไว้ใช้ซึ่งในขณะนี้ทางหมู่บ้านได้มีการขอร้องน้ำประจำตำบล ความต้องการของชุมชน อยากให้มีหน่วยงานมาช่วยสนับสนุนการทำอาชีพเสริมที่ทำแล้วยังขึ้นกับชุมชน

บริบทและศักยภาพในการบริหารจัดการของกลุ่มน้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว

1. บริบทและศักยภาพการบริหารจัดการของกลุ่ม

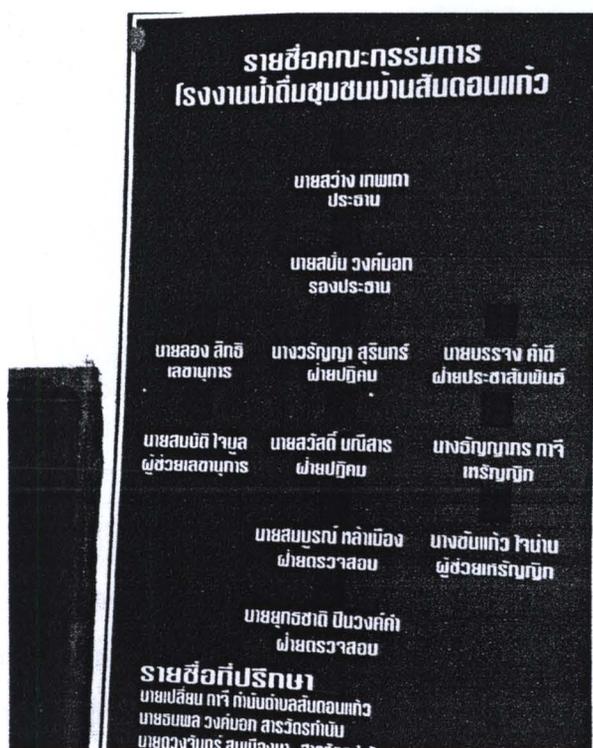
1.2 สภาพทั่วไปและศักยภาพในการบริหารจัดการของกลุ่มน้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน น้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว เริ่มก่อตั้งในวันที่ 1 ม.ค. 2551 โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากโครงการ SML จำนวนทั้งสิ้น 250,000 บาท ทางกลุ่มได้จัดตั้งโรงงานน้ำดื่มขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลัก คือ ให้ชาวบ้านในชุมชนได้บริโภคน้ำดื่มที่สะอาด มี

คุณภาพ ในราคาที่ประหยัด ทั้งนี้เนื่องจากชาวบ้านบางส่วนมีการซื้อน้ำดื่มจากโรงงานในตำบลอื่น
ศักยภาพในการบริหารสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

1.2.1 การบริหารจัดการกลุ่มและสมาชิก

โครงการน้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว มีนายสว่าง เทพเถาเป็นประธาน มีนายสนั่น วงศ์
มอก เป็นรองประธาน นายทอง สิทธิ เป็นเลขานุการ นายสมบัติ ใจมุด เป็นผู้ช่วยเลขานุการ นาง
รัชนีภร ทาจี เป็นเหรัญญิก นางขันแก้ว ใจมาน เป็นผู้ช่วยเหรัญญิก นายสมบุรณ์ หล้าเมือง และ
นายยุทธชาติ ปินวงศ์คำ เป็นฝ่ายตรวจสอบ นางวรัญญา สุรินทร์ และนายสวัสดิ์ มณีสาร เป็นฝ่าย
ปฏิบัติ นอกจากนั้นแล้วทางกลุ่มยังมีการแต่งตั้งที่ปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย กำนันประจำตำบลสัน
ดอนแก้ว นายเทศมนตรีเทศบาลตำบลสิริราช เป็นต้น มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละครั้งเพื่อ
ชี้แจงผลการดำเนินงานต่อกรรมการหมู่บ้าน รูปแบบการบริหาร โครงสร้างและการแบ่งอำนาจ
หน้าที่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน น้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้วแสดงได้ดังภาพที่ 4-2

ภาพที่ 4-2 โครงสร้างการบริหารจัดการ ของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน น้ำดื่มชุมชน บ้านสัน
ดอนแก้ว

จะเห็นได้ว่าทางกลุ่มมีศักยภาพในการบริหารจัดการในระดับดี มีโครงสร้างองค์กรเป็น
รูปแบบ และสมาชิกกลุ่มมีความเข้มแข็งเห็น ได้จากการดำเนินงานที่ต่อเนื่องเข้าสู่ปีที่ 3

1.2.2 การบริหารจัดการด้านการตลาดและลูกค้า

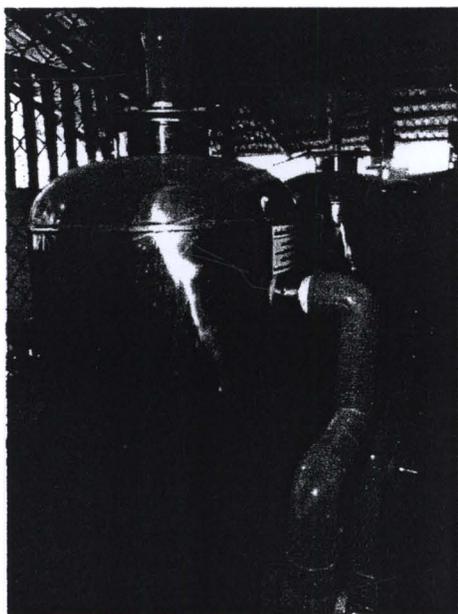
น้ำดื่มที่ผลิตจากโรงงานน้ำดื่มชุมชน จะให้ความสำคัญกับการให้บริการแก่คนในพื้นที่เป็นหลัก โดยผลิตน้ำดื่มสองประเภทคือ ถังแบบฝาเกลียว 20 ขวด และแบบถังขนาด 20 ลิตร จำหน่ายในราคาถังละ 15 บาท และถังละ 10 บาทตามลำดับ ปัจจุบัน โรงงานผลิตน้ำดื่มโดยเฉลี่ย 80 ถัง และ 40 ถัง ต่อเดือน การจัดสรรรายได้สำหรับน้ำดื่มแบบถัง ราคาขาย 15 บาท จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกให้กับคนงานที่ทำการล้างขวด และกรอกน้ำดื่มแบบถัง ในอัตรา 4 บาทต่อถัง ส่วนที่สองให้กับโรงงานน้ำดื่มเพื่อใช้ในดำเนินงาน 7 บาทต่อถัง และส่วนที่สามให้กับคนงานที่ทำการจัดส่งน้ำดื่ม 4 บาทต่อถัง ส่วนแบบกระปุก จะจัดแบ่งออกเป็นสามส่วน โดยส่วนแรก 2.50 บาทให้กับคนงานที่ทำการล้างและกรอก ส่วนที่สอง 5 บาทให้กับโรงงานน้ำดื่ม และส่วนที่สาม 2.50 บาทให้กับคนงานที่จัดส่งน้ำ

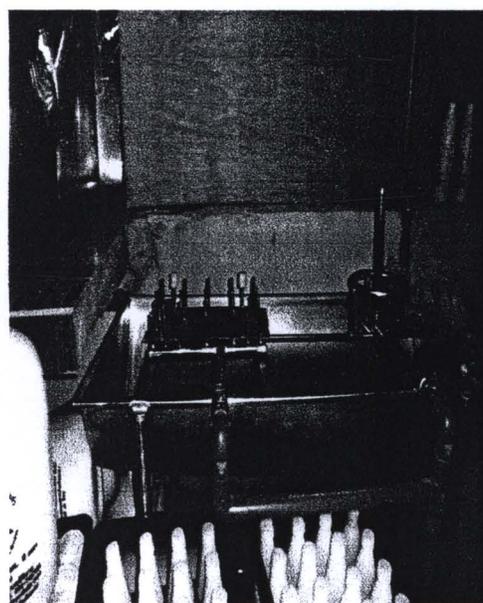
ภาพที่ 4-3 แสดงขวดบรรจุภัณฑ์แบบขวดและแบบถัง

1.2.3 การบริหารจัดการด้านการผลิตและการสนับสนุนการผลิต

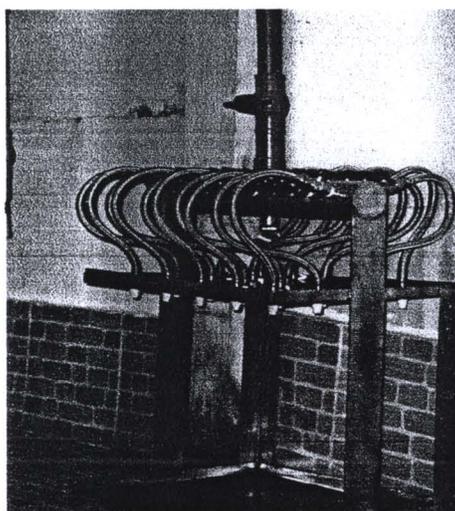
เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตเป็นระบบรีเวอร์สออสโมซิส มูลค่า 250,000 บาท กำลังการผลิตสูงสุด 6,000 ลิตรต่อวัน มีถังแบบฝาเกลียวที่ใช้บรรจุน้ำดื่มจำนวน 200 ถัง และถัง 20 ลิตรจำนวน 100 ถัง อาคารโรงงานใช้ที่ทำการเดิมของ องค์การบริหารส่วนตำบลสันดอนแก้ว ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนสถานะเป็น เทศบาลตำบลสิริราช ปัจจุบัน จากข้อมูลจะเห็นได้ว่า ปัจจุบัน โรงงานน้ำดื่มชุมชนมีกำลังการผลิตเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากการขาดแคลนภาชนะแบบขวดและถังที่บรรจุน้ำ ซึ่งถ้ามีเพียงพอก็สามารถผลิตขายให้กับหมู่บ้านข้างเคียงได้

ภาพที่ 4-4 เครื่องกรองน้ำระบบ
รีเวอร์สออสโมซิส

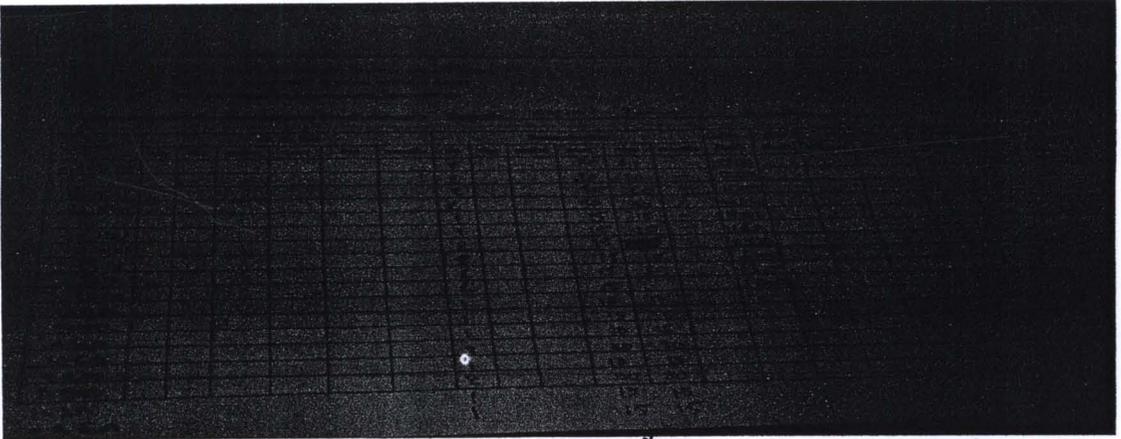
ภาพที่ 4-5 แสดงเครื่องล้างขวดน้ำ

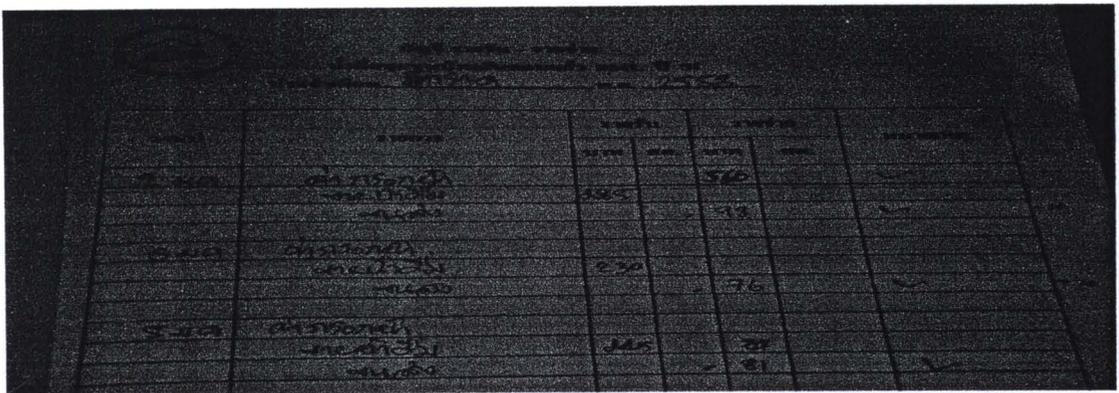
ภาพที่ 4-6 เครื่องบรรจุน้ำดื่ม

1.2.4 การบริหารจัดการด้านการบัญชีและการเงิน

กลุ่มวิสาหกิจน้ำดื่มชุมชนบ้านสันคอนแก้ว มอบหมายให้นายสนั่น วงศ์มอก เป็นผู้จัดทำบัญชี โดยในระบบบัญชีประกอบด้วย สมุดบัญชีควบคุมผลิตภัณฑ์และยอดขาย ซึ่งแต่ละแผ่นจะเปิดให้ลูกค้าหนึ่งคน ใช้ลงรายการเกี่ยวกับการขายและรับเงิน รวมไปถึงการสูญหาย และชำระค สมุดบัญชีรายรับ - รายจ่าย ใช้บันทึกรายรับ - รายจ่ายเป็นรายวัน จากข้อมูลข้างต้นพบว่า การบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชียังไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากการลงบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน ไม่เรียบร้อย ขาดการตรวจสอบ และควรจะมีสมุดบัญชีเพิ่มมากกว่านี้

ภาพที่ 4-7 สมุดบัญชีควบคุมผลิตภัณฑ์และยอดขายของน้ำดื่มชุมชนบ้านสันคอนแก้วที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ภาพที่ 4-8 บัญชี รายรับ – รายจ่าย ของน้ำดื่มชุมชนบ้านสันคอนแก้วที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

1.2.5 การปรับปรุงและพัฒนาวิสาหกิจสู่ความยั่งยืน

กลุ่มวิสาหกิจน้ำดื่มชุมชนบ้านสันคอนแก้ว มีความประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ให้ได้รับมาตรฐาน อ.ย. เพื่อการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามทางกลุ่มยังขาดเงินทุนหมุนเวียน ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ขาดการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยเฉพาะแหล่งต้นน้ำซึ่งนับวันจะมีปริมาณที่ลดลง

2. ปัญหาและเหตุปัจจัยของปัญหาการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “น้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว”

จากการจัดเวทีมองตนเอง โดยให้สมาชิกกลุ่มและกำนันตำบลสันดอนแก้วเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ SWOT ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านสันดอนแก้วมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้

ด้านจุดแข็ง (Strengths)

1. น้ำดิบที่ใช้ในการผลิต มาจากแหล่งต้นน้ำที่อยู่บนยอดดอย ซึ่งมีน้ำตลอดทั้งปี และมีการกรองน้ำขั้นต้นจากแหล่งต้นน้ำ ที่นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้ติดตั้งเครื่องกรองไว้ ทำให้ไม่มีต้นทุนวัตถุดิบทางตรง
2. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เนื่องจากใช้แรงงานจากชาวบ้าน และชาวบ้านทุกหลังคาเรือนใช้น้ำดื่มจากโครงการ
3. น้ำดื่มจากโครงการมีราคาถูก สามารถจูงใจให้ตัดสินใจซื้อง่ายขึ้น
4. อุปกรณ์ เครื่องจักร ได้มาตรฐาน
5. วิสาหกิจสามารถพึ่งตนเองได้ โดยไม่ต้องรับเงินอุดหนุนจากแหล่งอื่น

ด้านจุดอ่อน (Weakness)

1. เนื่องจากใช้แหล่งน้ำดิบจากธรรมชาติทำให้หน้าแล้ง ในช่วงเดือน มี.ค. – เม.ย. ขาดน้ำดิบในการผลิต ประกอบกับถังที่เก็บน้ำดิบมีขนาดเล็ก ทำให้ไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้มากเท่าที่ควร
2. ขาดแคลนบรรจุภัณฑ์โดยเฉพาะ ขวดน้ำขนาด 950 ซม.³ เนื่องจากมีการเสื่อมสภาพ และบางส่วนสูญหาย ทำให้การผลิตน้ำดื่มบางครั้งไม่ต่อเนื่อง ลูกค้าไม่ได้รับน้ำดื่มทันทีในขณะสั่ง
3. สถานที่ในการผลิตน้ำดื่มไม่ค่อยเรียบร้อย เนื่องจากเป็นสำนักงานเก่าขององค์การบริหารส่วนตำบลสันดอนแก้ว
4. ในด้านการเงินและการบัญชี ผู้ที่จัดทำไม่มีความรู้ และไม่มีระบบบัญชี ไม่มีระบบการตรวจสอบ โดยอาศัยเฉพาะความเชื่อถือนอกกันของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งถ้ามีการรั่วไหลอาจเกิดปัญหาต่อความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มได้
5. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่ทราบต้นทุนในการผลิตน้ำดื่มที่แท้จริง อาศัยการประมาณ ซึ่งถ้ามีการผิดพลาดอาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่อง และการอยู่รอดในระยะยาว

ด้านโอกาส (Opportunity)

1. น้ำดื่มเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ประกอบกับในปัจจุบันยังไม่มีโรงงานน้ำดื่มที่มีมาตรฐานและ คู่แข่งขันยังมีน้อย
2. โอกาสในการพัฒนาคุณภาพแหล่งน้ำให้มีใช้ตลอดปี และยกระดับสินค้าให้ได้รับมาตรฐานอาหารและยา (อ.ย.) และใช้เป็นแหล่งผลิตน้ำดื่มเพื่อป้อนให้กับตำบล

ด้านอุปสรรค (Threat)

1. ขาดเงินทุนที่จะขยายกำลังการผลิต (ซื้อบรรจุภัณฑ์ แบบล้างเพิ่ม) ซึ่งต้องใช้จำนวนเงินค่อนข้างมาก
2. ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ เนื่องจากทางกลุ่มได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการพัฒนาโรงงานน้ำดื่มให้ได้รับมาตรฐานอาหารและยา (อ.ย.) แต่ภาครัฐให้คำตอบว่าไม่เข้าหลักเกณฑ์ยุทธศาสตร์

ภาพที่ 4-9 เวทีมองตนเองเพื่อวิเคราะห์ SWOT

พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “น้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว” แบบมีส่วนร่วม

หลังจากที่ได้มีเวทีมองตนเอง และมีการสกัดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน น้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้วแล้ว มีการประชุมเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขจุดอ่อน เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ซึ่งพิจารณาบนความต้องการเร่งด่วนของทางกลุ่มและความเป็นไปได้ที่สามารถจัดทำได้ประกอบด้วย 3 เรื่องดังต่อไปนี้

1. ต้องการทราบต้นทุนในการผลิตน้ำคั้นที่แท้จริง ทั้งราคาต่อลิ้ง และ ราคาต่อกระปุก ทั้งนี้ เพื่อนำมาวางแผนในการกำหนดราคาให้มีความคุ้มทุน สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการด้านการเงินและการบัญชี

2. ต้องการการวางระบบบัญชีและสมุดบัญชีที่เหมาะสม เพื่อให้ระบบบัญชีมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพื่อเพิ่มความไว้วางใจระหว่างคนในกลุ่มเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการเงินและการบัญชี

3. ต้องการบรรจุภัณฑ์ชนิดล้างเพิ่ม การสั่งทำต้องสั่งทำครั้งละอย่างน้อย 100 ลิ้ง ราคามาตรฐานลิ้งละ 220 บาท ซึ่งถ้าได้บรรจุภัณฑ์จะทำให้สามารถส่งน้ำได้รวดเร็ว และขยายตลาดไปยังหมู่บ้านข้างเคียงได้มากขึ้นเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพในด้านการตลาดและลูกค้า

จากความต้องการดังกล่าว ทีมวิจัยได้ดำเนินการแล้ว 2 ข้อ คือ การคำนวณต้นทุนและการวางระบบบัญชีรวมถึงเอกสารประกอบทางการบัญชี ส่วนความต้องการในด้านบรรจุภัณฑ์ชนิดล้างเพิ่มคงต้องมีการประชุมหารือร่วมกันวางแผนในระยะต่อไป ซึ่งอาจจะต้องมีการปรับราคาเพื่อนำเงินบางส่วนมาใช้ในการสั่งซื้อ หรือต้องมีการระดมทุนจากผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดการคำนวณต้นทุนและการวางระบบบัญชี มีดังนี้

การคำนวณต้นทุนผลิตน้ำคั้น

1. ชนิดล้างแบบฝาเกลียว จำนวน 20 ขวด บรรจุขวดละ 950 ช.ม.³ ปริมาณผลิต 960 ลิ้ง ต่อปี

การคำนวณต้นทุนผลิตจะแยกเป็น 2 วิธีตามการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น คือวิธีต้นทุนเต็มและวิธีต้นทุนผันแปร

ตารางที่ 4-1 การคำนวณต้นทุนน้ำคั้นชนิดล้างแบบฝาเกลียว

1.1 วิธีต้นทุนเต็ม	บาท	1.2 วิธีต้นทุนผันแปร	บาท
วัตถุดิบทางตรง	0	วัตถุดิบทางตรง	0
ค่าแรงงานทางตรง ¹	4	ค่าแรงงานทางตรง	4
ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร ²	5	ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร	5
ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ ³	22.83		
รวมต้นทุนต่อลิ้ง	31.83	รวมต้นทุนต่อลิ้ง	9

¹ ค่าแรงงานทางตรง ประกอบด้วย ค่าคนงานในการล้างและ กรอกน้ำคั้น โดยจ่ายเป็นถึงใน อัตราล้างละ 4 บาท

² ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปรประกอบด้วย (1) ค่าพลาสติกหุ้มฝาขวด 190 บาทต่อกิโลกรัม ใช้ได้ประมาณ 2 เดือน ดังนั้นปีละ 1,140 บาท (2) ค่าสารกรอง 800 บาทต่อปีและค่าไฟฟ้า 4,800 บาทต่อปี คิดเป็น ต้นทุนผันแปรเท่ากับ 5,600 บาท ป็นส่วนให้ตามปริมาณผลิตให้กับถังแบบฝาเกลียวเท่ากับ $5,600 \times 18,240 / 27,840$ เท่ากับ 3,668.97 รวมเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปรปีละ 4,808.97 คิดเป็นต่อถังเท่ากับ 5 บาท

³ ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ ประกอบด้วย (1) ค่าเสื่อมราคาลังจำนวน 200 ถัง มูลค่า 44,000 บาทอายุการใช้งาน 4 ปีค่าเสื่อมราคาปีละ 11,000 (2) ค่าเสื่อมราคาเครื่องกรองน้ำ มูลค่า 250,000 บาทอายุการใช้งาน 15 ปี คิดเป็นค่าเสื่อมราคาปีละ 16,667 บาทป็นส่วนให้กับถังแบบฝาเกลียวเท่ากับ $16,667 \times 18,240 / 27,840$ เท่ากับ 10,919.76 บาท รวมเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่เท่ากับ 21,919.76 คิดเป็นต่อถังเท่ากับ 22.83 บาท

2. ชนิดถัง 20 ลิตร

การคำนวณต้นทุนผลิตจะแยกเป็น 2 วิธีตามการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น คือวิธีต้นทุนเต็มและวิธีต้นทุนผันแปร

ตารางที่ 4-2 การคำนวณต้นทุนน้ำคั้นชนิดถัง 20 ลิตร

1.1 วิธีต้นทุนเต็ม	บาท	1.2 วิธีต้นทุนผันแปร	บาท
วัตถุดิบทางตรง	0	วัตถุดิบทางตรง	0
ค่าแรงงานทางตรง ¹	2.50	ค่าแรงงานทางตรง ¹	2.50
ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร ²	5.61	ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร ²	5.61
ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ ³	15.72		
รวมต้นทุนต่อถัง	23.83	รวมต้นทุนต่อถัง	8.11

¹ ค่าแรงงานทางตรง ประกอบด้วย ค่าคนงานในการล้างและ กรอกน้ำคั้น โดยจ่ายเป็นถึงใน อัตราล้างละ 2.50 บาท

² ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปรประกอบด้วย (1) ค่าพลาสติกหุ้มฝาขวด 190 บาทต่อกิโลกรัม ใช้ได้ประมาณ 3 เดือน ดังนั้นปีละ 760 บาท (2) ค่าสารกรอง 800 บาทต่อปีและค่าไฟฟ้า 4,800 บาทต่อปี คิดเป็น ต้นทุนผันแปรเท่ากับ 5,600 บาท ป็นส่วนให้ตามปริมาณผลิตให้กับถัง 20 ลิตร เท่ากับ

5,600*9,600/27,840 เท่ากับ 1,931.03 รวมเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปรปีละ 2,691.03 คิดเป็นต่อ
ถึงเท่ากับ 5.61 บาท

³ ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ ประกอบด้วย (1) ค่าเสื่อมราคาถังจำนวน 100 ถัง มูลค่า 9,000
อายุการใช้งาน 5 ปีค่าเสื่อมราคาปีละ 1,800 (2) ค่าเสื่อมราคาเครื่องกรองน้ำ มูลค่า 250,000 บาท
อายุการใช้งาน 15 ปี คิดเป็นค่าเสื่อมราคาปีละ 16,667 บาทปันส่วนให้กับถังถึง 20 ลิตร
16,667*9,600/27,840 เท่ากับ 5,747.24 บาท รวมเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่เท่ากับ 7,547.24 คิด
เป็นต่อถังเท่ากับ 15.72 บาท

การวางระบบบัญชีและสมุดบัญชีที่เหมาะสม

จากการจัดเวทีมองตนเองและศึกษาสมุดบัญชีที่กลุ่มน้ำดื่มใช้ในปัจจุบัน ทีมวิจัยได้ร่วม
หารือกับทางกลุ่มแบบมีส่วนร่วม ชี้แจงให้เห็นถึงจุดบกพร่อง และข้อเสนอแนะในการจัดทำบัญชี
ดังกล่าวข้างต้น พร้อมกับตกลงร่วมกัน ในการสร้างการปรับปรุงระบบบัญชีและวิธีการบัญชีที่ใช้
ในปัจจุบันมีรายละเอียดดังนี้

1. ทีมวิจัยได้ปรับปรุงสมุดรายรับ – รายจ่ายให้ใหม่ โดยให้ความสำคัญกับการออกแบบ
เอกสารที่ให้ผู้จัดทำเขียนด้วยมือน้อยที่สุด เพิ่มคอลัมน์ รายรับ จากการขาย และรายรับอื่น ๆ รวม
รายรับ เพิ่มคอลัมน์ รายจ่ายค่าแรงงาน ค่าขนส่งและรายจ่ายอื่น นอกจากนั้นเพิ่มคอลัมน์ลายเซ็น
เพื่อให้ผู้รับเงินเซ็นชื่อทุกครั้งที่ได้รับค่าแรงงาน และค่าขนส่ง ทั้งนี้เพื่อควบคุมยอดเงินคงเหลือในแต่ละ
วัน ต้องมีการตรวจสอบพร้อมลงนามในตอนท้ายของแต่ละหน้าสมุดบัญชี โดยฝ่ายตรวจสอบ
และเพิ่มหมายเลขหน้า ด้านบนมุมขวาของสมุดบัญชีเพื่อป้องกันการสูญหายหรือรายการบัญชีไม่
ครบถ้วน ดังรูปสมุดบัญชีรายรับ – รายจ่ายด้านล่างนี้

ภาพที่ 4-10 สมุดบัญชีรายรับ – รายจ่ายที่ปรับปรุงแล้ว

